

UNICORNIS

Apotekarsocietetens sektion för farmaci- och läkemedelshistoria

Nummer 1 Anno 2026

Apoteksnamn

– en 400-årig tradition på väg bort *sid 5*

Inledare

Thony Björk har avgått som redaktör för Unicornis, men kvarstår i redaktionen. I dagsläget är det ingen som vill ta jobbet så undertecknad hoppar in tills någon yngre kraft tar över. I sommar slutar även Unicornis mångårige – sedan 1990 – layoutare Susanne Henriks-son. Denna skickliga medarbetare lämnar i sommar Apotekarsocieteten.

Kruxet med Unicornis är att få fler bidrag. Dessa kan avse historiska platser, byggnader, föremål, personer, läkemedel och händelser. Recensioner/bokanmälningar, referat från museibesök, möten eller radio/TV-program är också eftersökta. Dessutom tar redaktionen gärna emot förslag och kritik och debattinlägg avseende farmaci- och läkemedelshistoria. Fatta pennan eller ta fram kameran.

Skicka bidrag till unicornis@apotekarsocieteten.se
Anders Cronlund, vikarierande redaktör

Åsikter som uttrycks i artiklar och insändare är skribentens egna och delas inte nödvändigtvis av redaktionen eller Apotekarsocietetens medlemmar.

Unicornis
utges av Sektionen för
farmaci- och läkemedelshistoria
Wallingatan 26A, 111 24 Stockholm

Redaktionskommitté:

Thony Björk, avgående redaktör
Anders Cronlund, tidigare medlem i redaktionskommittén
Claes Jagensjö, ledamot i sektionens valberedning och i Stockholmskretsens styrelse, Skansenapotekare
Mantas Giga, styrelseledamot, verksam inom Region Västmanland
Ylva Satrell, styrelseledamot, se under nya styrelseledamöter
Susanne Henriks-son, layout
Teresa Matérn, ansvarig utgivare

Innehåll

Inledare	2
På gång i sektionen	2
De Guaiaci Medicina et Morbo Gallico – Om guajak- medicinen och den franska sjukan	3
Farmacihistoriska motioner till fullmäktige	4
Apoteksnamn – en 400-årig tradition på väg bort ..	5
Historien om Scheeles droglådor	7
Drogerna i Scheeles lådor. <i>Del 1</i>	10
Tre nya styrelseledamöter i Sektionen för farmaci- och Läkemedelshistoria	11
Notiser	12
Minnesord	13

På gång i sektionen

I februari arrangerade sektionen en föreläsning om Jörgen Lehmann och hans stora bidrag till läkemedels-utvecklingen. I mars kunde vi tillsammans med Norra Mälarkretsen presentera en musikal – skriven, arrangerad och framförd av anställda vid Läkemedelsverket – om Läkemedelsverkets historia. Med drygt 100 deltagare var det en av de största aktiviteterna sektionen haft.

15 april arrangerade sektionen en visning av Hagströmerbiblioteket med inriktning på Apotekarsocietetens äldre böcker, som förvaras där. Vi ville passa på eftersom Hagströmerbiblioteket ska flytta till nya lokaler inom KI-området och därmed kommer att vara stängt för besökare en längre tid. Vi fick se riktiga rariteter som Scheeles egna exemplar av Pharmacopoea Svecica från 1775. Att biblioteket kommer att vara stängt medför också att Hagströmerbibliotekets Vänner saknar lokal för sina aktiviteter. Vi är mycket glada över att kunna presentera ett samarbete mellan sektionen och Vännerna, vilket innebär att Vännerna kommer att arrangera sina aktiviteter i biblioteket på Wallingatan i samarbete med sektionen. Det betyder också att aktivitetsutbudet för våra medlemmar ökar väsentligt!

Nästa aktivitet inträffar 28 maj, då vi arrangerar en rundvandring i "Kunskapens Kvarter" nära Observatoriekullen, och bland annat kommer deltagarna att titta på gamla Farmis. Kvällen avslutas därefter på Wallingatan, då vi tillsammans med Stockholmskretsen och sektionen för Medicinteknik arrangerar en "after work". Till sist är vi i färd med att starta närvaro också på sociala medier. Håll utkik efter länkar, som kommer att finnas på sektionens hemsida. Där finns också en sammanställning av tips om olika aktiviteter av farmaci-historiskt intresse.

Per Boström
per.f.bostrom@outlook.com
ordförande, Sektionen för
farmaci- och läkemedelshistoria

Unicornis utgivningsplan 2026

Nr	Manusstopp	Utgivning
2/2026	15 september	oktober 2026
1/2027	15 februari	mars 2027

 Apotekarsocieteten

© Apotekarsocietetens sektion för farmaci- och läkemedelshistoria och artikelförfattarna.

De Guaiaci Medicina et Morbo Gallico

– Om guajakmedicinen och den franska sjukan

I nummer 1 av *Unicornis* 1986 recense-
rade Gunnar Göthberg¹ en nyöversatt
bok med ovanstående titel. Boken är
skriven av polyhistorn Ulrich von Hut-
ten, utkom 1519 i Mainz, och översätt-
ningen gjord av Lundadocenten Hans
Moell. Nedan återges en nerkortad
version av recensionen. Avsikten är att
återkommande publicera intressanta
artiklar i äldre nummer av *Unicornis*,
svårtillgängliga för dagens läsare.

Under 1400-talets sista år uppträdde i Europa en fruktansvärd sjukdom som på kort tid fick en enorm spridning. Den gick vanligen under namnet Morbus gallicus – franska sjukan, senare syfilis². Eftersom det inte finns några bevis för att den fanns i Europa före Columbus återkomst från Västindien 1494, är den gängse uppfattningen numera att besättningen på Columbus fartyg fört den till Europa. Sjukdomen hade ett fruktansvärt förlopp med djupa illaluktande sår över hela kroppen och även inre organ och skelettdelar blev angripna. Sjukdomen ansågs som ett Guds straffande gissel, varför kejsar Maximilian utfärdade ett edikt med stränga straff för den som hädade Gud.

Men efter en tid kom budskap att infödingarna i Västindien använde utdrag från ett visst träd som botemedel mot sjukdomen. Det var guajakträdet, vars ved snabbt började importeras i stora mängder bland annat av det rika tyska handelshuset Fugger. Efter åtskilliga, lyckade kurer – sjukdomens förlopp går nämligen i vågor med tillfälliga, ibland ganska långa tillfrisknanden – spred sig ryktet om kursens ofelbarhet och drogen mottogs med hänförelse och högt uppskrivade förväntningar. Den fick namnet Lignum sanctum – den heliga veden – och förhärlijades i dikt och prosa.

Dessförinnan behandlades sjukdomen av fältskärarna med brännande etsmedel och kvicksilversalvor. Man prövade salvor med tidens hela arsenal av läkemedel som myrra, mastix, blyvitt, lagerblad, bolus, cinnober, koraller, ärg, järnrost, nardus, euphorum och bävergäll. Hela kroppen smordes in och den sjuke fick ligga 25 dagar i ett hett rum. Hutten, som själv led av syfilis, säger sig ha fått sådan behandling elva gånger under de nio år han haft sjukdomen. Själv har han prövat vinavkok på malört, kummin, isop, mynta och salvia.

Guajak-kuren

I bokens sjätte och följande kapitel beskriver Hutten det nya läkemedlet och den nya kuren. Han börjar med att tacka den Högste ”som skänkt oss Guajak; Medlet är en

Guajacum officinalis från Köhlers Medicinal Pflanzen/
Wikipedia. På sidan finns även en film av trädet på
Youtube.

välsignelse, liksom sjukdomen är en förbannelse”. Och han beskriver tillredningen. Träets ved sönderdelas i småstycken – incideras skulle vi säga – varav 1 pund får ligga i 8 pund käll- eller flodvatten under 24 timmar. Blandningen får sedan sjuda över glödande kol tills mängden minskat till hälften. Skummet som bildas smörjes på sår och dekokten silas. Den sjuke, som under kuren måste ligga i ett hett rum, skall varje morgon och kväll dricka ½ pund av den heta dekokten under allt strängare fasta. Kuren skall vara i minst 30 dagar och avslutas med laxering. Efter denna hästkur får han försiktigt börja gå omkring inomhus. Hutten beskriver ingående dieten, som mest består av litet bröd och korinter, salt är förbjudet, och ”för att bättre uthärda bristen på föda gör man bäst i att inte se på när andra äter, ej heller känna lukten av mat”. Viktigt är att kuren genomförts på sommaren då kroppsvätskorna enligt Galenos cirkulerar snabbare och livligare. – Här skymtar humoralpatologin fram!

Anders Cronlund

1. Gunnar Göthberg (1912–2005) var en av initiativtagarna till Apotekarsocieteten museum, Göteborgs medicinhistoriska museum och apoteksmuseet i Mariestad. Han var mångårig sekreterare i sektionen och medarbetare i *Unicornis*. Som en av få latinkunniga apotekare översatte han 1997 *Pharmacopoea Svecica* till svenska, utgiven på Apotekarsocieteten davarande förlag.
2. Tidigare artiklar i *Unicornis* om syfilisbehandlingar: Nr 5/1988 ”Småle inte åt smilax” och 2/2019 ”Läkemedel mot sexuellt överförbara sjukdomar. Del I Syfilis”.

Farmacihistoriska motioner till fullmäktige

Till Apotekarsocietetens fullmäktige 29–30 maj har det inkommit fyra motioner som berör Sektionen för farmaci- och läkemedelshistoria och allas vårt museum. Sektionen har två mandat i fullmäktige och på vårt årsmöte valdes ordinarie fullmäktigeledamöterna Per Boström och Annika Olsson samt som suppleanter Katarina Elgenstierna och Mantas Giga.

Klumpig och krånglig medlemsplattform

På Sektionens årsmöte i november 2025 framkom att medlemmar upplever att den plattform som används för betalning och förnyelse av medlemskap, är klumpig och krånglig och att det är svårt att förnya ett medlemskap. Vid anmälan och betalning av arrangemang används samma plattform och även om man är medlem ska en stor mängd (onödig) information fyllas i som adressuppgifter, fakturauppgifter mm. Årsmötet upplevde detta som ett stort problem och uppdrog åt den nya styrelsen att motionera i frågan till fullmäktige. I motionen yrkas det på att fullmäktige uppdrar åt styrelsen att undersöka byte, alternativt uppgradering, till en mer användarvänlig plattform för hantering och betalning av medlemskap och arrangemang.

Inrätta en nämnd

Därtill har en grupp motionärer, Nils-Otto Ahnfelt, Thony Björk, Anders Cronlund, Birgitta Davidson, Ola Flink, Bo Ohlsson och Claes Jagensjö, vilka alla är medlemmar i Sektionen för Farmaci- och läkemedelshistoria samt varit eller är aktiva i sektionen, lämnat in tre motioner. De tre motionerna berör alla vårt museum på olika sätt. Den första motionen föreslår att en nämnd för Apotekarsocietetens museum och bibliotek ska inrättas. Nämndens ledamöter ska ha ett stort intresse och goda kunskaper i farmaci- och läkemedelshistoria. Syftet med nämnden är att säkerställa kvalitén på aktiviteter och utställningar i museet samt besluta om samlingarna och eventuella donationer och nyanskaffningar. Detta leder till, skriver motionärerna, att samlingarna kan utvecklas med kvalitet samtidigt som föreningens medlemmar kan bidra med sin unika kompetens och kunskap inom området. Dessutom stärks medlemsengagemanget för museet samt att samarbetet säkerställs.

Fri entré till museet för alla medlemmar

Den andra motionen yrkar på att inträdet till vårt museum blir kostnadsfritt för alla medlemmar i Apotekarsocieteteten. Idag är ordinarie inträde till museet 140 kronor och för pensionärer, studerande och barn 80 kronor. Medlemmar i Apotekarsocieteteten betalar 70 kronor i inträde. Motionärerna argumenterar med att

medlemsutvecklingen i Apotekarsocieteteten under en följd av år varit negativ och de senaste åren eskalerat med stora medlemstapp. Rekrytering av nya medlemmar är viktigt för föreningen, men desto viktigare är att behålla och vårda de medlemmar som föreningen har. Genom att erbjuda ett kostnadsfritt inträde till Apotekarsocietetens museum för medlemmar i föreningen fylls medlemskapet med ytterligare en fördel.

Installera hiss samt brandtrappa

I den tredje motionen yrkas på att hiss och brandtrappa ska installeras i gårdshuset där vårt museum är inrymt. Huset saknar hiss och en yttre brandtrappa, vilket innebär begränsad tillgänglighet för personer med rörelsehinder samt att inte fler än 15 personer samtidigt får vistas samtidigt på plan 2 och 3. Ett planärende pågår för tillfället och när det är avslutat kan installationerna ske. Enligt beslut på fullmäktige 2024 *"kan det bli aktuellt att installera en extern brandtrappa och hiss, vilket möjliggör fler besökare samtidigt"*, vilket motionärerna vill ändra till *"Att hiss och yttre brandtrappa ska installeras så snart planärendet är avslutat"*.

Claes Jagensjö

Apoteksnamn

– en 400-årig tradition på väg bort

Det första svenska apotek att erhålla ett egenamn var troligen Markattan 1623 i Stockholm, senare omdöpt till Leoparden. Apoteket på slottet, som utflyttat var det första apoteket för allmänheten i Stockholm fick namnet Lejonet först 1675. Beteckningen Slottsapoteket låter som senare tiders namngivning. I en lista över Sveriges äldsta apotek av Bo Ohlson och Per Boström förekommer ett flertal apoteksnamn i städer utanför Stockholm. Dessa har sannolikt erhållit sina namn senare än grundandet. Apoteksnamn tillkom i regel först när fler än ett apotek etablerats på orten. Den stora utrensningen av namn ägde rum när apoteksmonopolet avvecklades och nya aktörer övergav gamla namn. 2025 är det endast Apoteket AB som har unika apoteksnamn kvar. Dessa har dock inte samma status som förr. Apoteket Globen, nära min bostad, har ingen namnskylt över entrén, men namnet finns på kassakvittona.

Undertecknad har samlat alla apoteksnamn som förekom år 1970 (Sveriges Apotekarhistoria, band VII) respektive 2009 (sista utgåvan av Svensk Farmaceutisk Matrikel). 1970 fanns 173 namngivna apotek, inkluderande några filialapotek, av ca 600 totalt. Flest apoteksnamn fanns i Stockholm. Under perioden har namn försvunnit och framför allt tillkommit. 2009 fanns 540 namngivna apotek av drygt 900. Samma namn fanns på många orter. Sammanlagt under 1970 och 2009 förekom cirka 350 unika apoteksnamn. Ett 50-tal har namn efter stadsdelar, vårdcentraler och liknande. Under Umeå fanns 2009 till exempel apoteksnamnen Backen, Ersboda, Mariehem, Teg och Ålidshem. Tidigare var lägesnamn ovanliga, vilket dock ändrades runt millennieskiftet. I föreliggande sammanställning har stadsdels- och bostads-områdesnamn uteslutits, men namn på apotek i vårdcentraler och köpcentra medtagits även om dessa också ofta härstammar från områdesnamn. Utslutningarna ger ett netto på 311 unika namn.

1997 SKREV FARMACIHISTORIKERN Stig Ekström (1915–2010) en artikel i Svensk Farmaceutisk Tidskrift med rubriken Varför har så många apotek djurnamn? Han jämförde förekomsten av dessa namn under perioden 1970–77 mellan främst nordiska länder. I Sverige hade 40 procent av apoteken djurnamn, följt av Norge på 24 och Danmark 18 och Finland 1 procent. Artikeln behandlade även ett flertal andra aspekter på apoteksnamn. Under första hälften av 90-talet återkom Ekström och kollegan Roland Ericsson (1918–2005) med ytterligare inlägg i Unicornis om apoteksnamn. Fördelningen av apoteksnamn på olika ämnesområden under 1970 och 2009 framgår av Tabell 1. Den upptar sammanlagt 43 procent djurnamn (däggdjur, fåglar, insekter, fiskar). Ekström fann 40 procent år 1977.

Av *däggdjurnamn* var Lejonet vanligast och har funnits på 24 orter (2026 på endast 6), följt av Hjorten, Björnen och Bävern. Många hade lokalanknytning som Renen, Vargen och Myskoxen i norrlandsläna. Udda namn förekom och Giraffen finns till exempel bara i Kalmar och Grävlingen i Spånga. Pampiga djurnamn dominerade tidigt och en gång i tiden fanns dessa djur skulpterade och förgyllda över ingången, i skyltfönstret eller officinen alternativt snidade i ett dörröverstycke. Finns det idag några skulpturer kvar utöver de vid kulturapoteken Ugglan, Korpen och Storken i Stockholm, Svanen i Lund samt Lejonet i Malmö? *Husdjurnamnen* i listan är få, men Katten i Gnesta är ett exempel. Flera djurnamn härstammade från ortens stadsvapen som till exempel Örnen i Arboga och Hjorten i Alingsås.

BLAND FISKNAMN VAR Laxen vanligast (mest i norr) och övriga exempel var oftast unika för en ort. Av *insektsnamn* förekom Biet, Humlan, Myggan och Sländan på flera orter, övriga var unika för en ort.

Fågelnamn var den största namngruppen. Vanligast var Svanen på 30 orter (2026 på 11 platser), följt av Örnen på 21 och Lärkan på 19. Många vanliga fåglar saknas som till exempel talgoxe och sädesärta. Exempel på lokala namn är Dalripan i Sälen och Gässlingen i Skanör. Även *blomnamn* är en stor grupp och tar upp de vanliga arterna i Sveriges natur. Vanligast var Liljan, som fanns på åtta orter. Flertalet blomnamn fanns på endast en ort. Några var dialektala namn, som Daldockan (smörboll) i Säter och Rindi (murgröna) i Slite. Ericsson har i en tidigare artikel spårat flera växtnamn till aktuella

Tabell 1. Apoteksnamn år 1970 och 2009 fördelade på ämnesgrupper

Ämnesgrupp	Antal
Fiskar	9
Yrken	10
Insekter	11
Lägesnamn	20
Personer	18
Redskap/material	19
Träd	19
Fabeldjur/ikoner	44
Blommor	46
Däggdjur	48
Fåglar	61
Övrigt	6
Summa	311

landscapsblommor, till exempel Kaprifolen på Öckerö (Bohuslän) och Konvaljen i Gävle (Gästrikland).

18 *personnamn* i den gjorda genomgången ägnas åt berömda svenskar som Gustav Vasa, Linné, Engelbrekt, Scheele och sju S:t-namn till exempel S:t Erik. *Yrkesnamn* har ibland en lokal anknytning som Karolinen i Åre, Lotsen i Vaxholm och Rallaren i järnvägsknuten Hallsberg. Bland *trädnamn* var Eken vanligast (11 orter), följt av Björken. En handfull apotek hade unika trädnamn som Fjällbjörken i Järpen och Flädern i Åhus. Bland gruppen *Övriga namn* finns svampar (Kantarellen i Tärnaby och Jordstjärnan i Jordbro), ormar och ödlor.

EN GRUPP NAMN kan hänföras till *redskap/material*. Vanligast var Vågen, som fanns på nio orter. Vid sidan av detta apoteksredskap – kan förstås syfta på havet – fanns endast ett liknande, nämligen Morteln i Borås. Att ett apotek i Boden hetat Mineral är begripligt, men varför Norringen (kompass) funnits i Kristianstad är mer oklart. Bland de äldsta apoteksnamnen återfinns *fabeldjur och ikoner*. De hade ofta religiös anknytning. Klassiker som Enhörningen, Fenix och Gripen fanns på några orter. Vanligt var av någon anledning namn med stjärnanknytning: Stjärnan, Nordstjärnan, Sirius, Orion, Polstjärnan och Stora Björn. Av modernare namn i gruppen återfanns Atomen i Angered, Diamanten i Gällivare/Robertfors och Juvelen i Borås. Udda namn som Skvadern och Vita Tigern har försvunnit, men Svarta Råven finns kvar i Övertorneå. De två senare kallas attributnamn och namntypen var ovanlig. Av alla namn intog Kronan ledningen, som funnits på 79 orter. Om ytterligare ett apotek skulle öppna på en ort fick ofta det första namnet Kronan. 2026 finns inom Apoteket AB tre apotek med namnet Kronan.

Lägesnamn är en splittrad namngrupp. Hermes i Säffle och Väpnaren i Eskilstuna var kvartersnamn. Apoteket Kärnan fanns i Helsingborg och Jax (syftande på Jacobsgårdarna) i Borlänge. Många apotek har anlagts i anslutning till vårdcentraler, till exempel apoteket Vråen i Värnamo som övertog centralens namn. Samma förhållande gäller apoteket Strömpilen i Umeå, som ligger i ett köpcenter med samma namn. Under senare år har Apoteket AB:s nya apotek lägesnamn. Det senaste är Apoteket Tyresö Centrum. Det öppnades i oktober 2025.

URSPRUNGLIGEN FASTSTÄLLEDES apoteksnamn i kungliga brev och sedan 1885 av Medicinalstyrelsen. Inom Apoteksbolaget kunde i slutet av förra seklet apoteksdirektörer godkänna namn, en orsak till tillkomsten av många nya. Ofta var det apotek i mindre orter som fick egna namn. Förr hette det till exempel apoteket i Hede, numera apoteket Mosippan. Apoteksnamn föreslogs oftast av innehavare respektive apotekschefer. Någon speciell policy för namngivning verkar länge inte funnit, men runt millennieskiftet var Thony Björk med och utformade en, som fanns på Apoteket AB:s interna hemsida, Aponet. Svenska apoteksnamn år 2018 återfinns på Sveriges apoteksförnings hemsida, Hitta apotek. Apoteket AB:s apoteksnamn finns listade länsvis på företagets hemsida. På denna framgår att ett antal nya namn tillkom efter 2009, som exempelvis Loket i Nässjö, Ravinen i Nyköping och Wachtmeister i Karls-

 APOTEK

 apoteket

 APOTEK ICA

krona. Alla Kronans apotek marknadsförs med företagets kronsymbol plus namnet APOTEK och på kvittot identifieras apoteket via gatuadressen. Apoteket AB har i de flesta fall företagets symbol följt av namnet apoteket över entréerna. Apotek Hjärtat har omvänt ordet APOTEK först, följt av deras hjärtsymbol.

Anders Cronlund

Önskas bruttolistan på apoteksnamn, maila eb.ac@telia.com

Referenser

1. Sveriges Apotekarhistoria Band VII, Apotekarsocieteten 1971
2. Svensk Farmaceutisk Matrikel 2009. Apotekarsocieteten 2009.
3. Ekström, S. Svensk Farmaceutisk Tidskrift 1977, s 639 (finns även återgiven i Farmacihistoriska Sällskapetets Årsskrift 1978 och på Sektionen för farmaci- och läkemedelshistorias hemsida)
4. Ekström, S. Unicornis nr 4 1991, s 3
5. Ericsson, R. Unicornis nr 2 1992, s 8; nr 3 1992, s 7; nr 4 1992, s 8; nr 1 1994, s 4; nr 1 1995, s 5
6. Boström, P., Ohlsson, B. <https://www.apotekarsocieteten.se/medlemskap/sektioner/farmaci-och-lakemedelshistoria/>
7. Apoteket AB:s nuvarande namn: apoteket.se/apotek/alla
8. [Svenskapoteksforening.se/apotekskarta](https://svenskapoteksforening.se/apotekskarta)

Historien om Scheeles droglådor

Sommaren 1886 besöker Artur Hazelius apoteket i Strömsholm och blir intresserad av ett helt lådfack med ålderdomliga signaturer.¹ Lådfacket hade flyttats från apoteket i Köping till Strömsholm, som var en filial till apoteket i Köping.² Lådorna hade förändrats samt delvis målats om, men de prydliga, i svart och rött målade signaturerna hade bibehållits oförändrade och blev synliga på lådornas ena långsida när de drogs ut.¹

Folklivsforskaren Artur Hazelius hade börjat samla in föremål 1872, vilket resulterade i Skandinavisk-Etnografiska samlingens framväxt. Redan 1873 visas samlingen i en lokal på Drottninggatan 71 A och 1880 ändras namnet till Nordiska museet. Publiken mötte verklighetstroga, dramatiserade scener med dockor, dräkter och föremål ur den försvinnande allmogekulturen, men redan från början inbegreps också andra samhällsklasser än bondebefolkningen.^{3,4} Hazelius skriver 1886: "...att det vore önskligt att varje apotek i riket gäve de bidrag det kunde. Såsom Ni vet, har jag skrivit till nästan samtliga apotekare i Sverige. Marken är beredd." och samma år gör han ett flertal resor i Sverige samt även i Norge, Danmark och Slesvig. Besöket på apoteket i Strömsholm var ett av 30–40 besök på apotek under 1886, då apotekens skräpkamrar och vindar genomsöktes i jakten på äldre tiders apoteksföremål, vilka ofta överlämnades som gåva till Nordiska museet.⁵

Intresset för gamla apoteksföremål kan ha ökat i samband med att det 1886 var 100 år sedan Carl Wilhelm Scheele hade avlidit. Kungliga Vetenskapsakademien höll fredagen den 21 maj 1886 en minnesfest över honom på 100:e årsdagen av hans död med en efterföljande festlig middag på Hasselbackens festsal. Festsalen var smyckad med flaggor och grönt och nedanför talarstolen stod en Scheelestaty i gips. En insamling till en större staty av Scheele pågick och statyn i brons, vars förlaga finns i Apotekarsocietetens entré, kom att avtäckas 1892 på Floras kulle i Humlegården i Stockholm. I Köping började samma fredag festligheterna med kannon salut och flaggor prydde staden när en procession med bland annat skolbarn, skarpskyttar och arbetarföreningar tågade till en minnesgudstjänst i kyrkan. Därefter intogs middag på rådhuset och i ett mindre rum hade en del föremål som tillhört Scheele ställts ut bland annat burkar, böcker, räkningar och kolvar. Alla föremål tillhörde apotekaren i Köping, Gustaf Emanuel Arbman.⁶ Även i Köping pågick en insamling för att kunna resa en staty av Scheele, men det kom att dröja ända till 1912 innan stadens Carl Milles staty av Scheele kunde avtäckas.

BLAND ALLA DE DONATIONER av föremål från apotek som gjordes till Nordiska museet nämns 1887 att museet mottagit av apotekaren Gustaf Emanuel Arbman i Köping alla de minnen som fanns kvar från Carl Wilhelm Scheeles tid på apoteket i Köping. Minnena utgjordes av apoteksföremål, farmakopéer samt handlingar rörande Scheeles gård i Köping och kompletterade den samling av Scheeliana, som museet tidigare erhållit av Gustafs far, apotekaren Gottfrid Arbman i Köping. Dessutom mottog museet det ovan nämnda lådfacket från filialapoteket i Strömsholm. Ett liknande lådfack

Foto: okänd, Nordiska museet (beskuren).

Nordiska museet på Drottninggatan 71A. Till vänster ligger Apoteket Nordstjernen, med samma gatuadress, och vi ser skylten för Nordstjernans vatten-kiosk. Fotot är från jubileumsåret 1897 eller de närmast följande åren.

Foto: okänd, Nordiska museet.

Farmaceutiska avdelningen på Nordiska museet på Drottninggatan. Notera droglådorna till vänster på bilden.

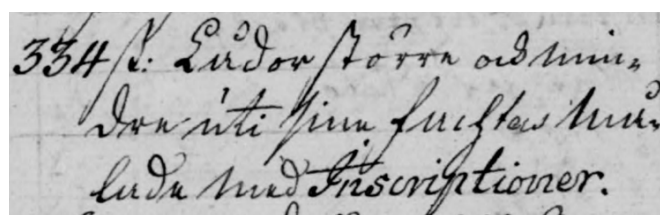
med signaturer erhöj Nordiska museet av apotekaren Johan Nikolaus Rosén på apoteket i Södertälje. I slutet av augusti 1887, en kort tid efter att lådfacket överlämnats till Nordiska museet, brann apoteket i Södertälje ned till grunden.⁷

De två liknande lådfacken från Strömsholm och Södertälje innehöll lådor som inte bara liknande varandra utan apotekarna tillika farmasihistorikerna Karl Ahlberg och Axel Kockum slår fast att de ”synes fullständigt likna” varandra; både till färg, storlek och konstruktion.² Lådorna från Strömsholm hade i samband med etableringen av filialapoteket i Strömsholm 1855 eller något senare flyttats dit från apoteket i Köping. Även de lådor som kom från Södertälje måste ha funnits på apoteket i Köping, men hur lådorna hamnade i Södertälje är höljt i dunkel.

Både lådorna från Strömsholm och Södertälje har modifierats för att bli draglådor genom att ena kortsidan ådringsmålats för att likna ekträ samt försetts med etikett och handtag (nedsänkt emaljskylt och knopp i Strömsholm och i Södertälje en påklustrad pappersetikett och dragring). Vissa av lådorna har även förkortats och sänkts på höjden. De är tillverkade i furu i två olika storlekar med skjutlock, vilket framgår av en fals i överkanten på de flesta av dem; vid en närmare undersökning fann man också själva locket. Några lådor hade nämligen vid omändringen till draglådor förkortats, och i ett fall hade man ersatt den avsågade kortsidan med en bit av det gamla skjutlocket.² Motsvarande lådmodell med skjutlock för droger har återfunnits på regalskeppet Kronan, som förliste 1676 utanför Öland.⁸

DET KAN BETRAKTAS som en lycklig tillfällighet att drognamnen på lådorna, signaturerna, inte blivit allvarligt skadade. De är skrivna i målade band och snarlika utformningar av signaturer återfinns bland annat på en apoteksinredning i barockstil i Den Gamle By i Aarhus, Danmark, och på en apoteksinredning i rokoko som finns uppsatt på Deutsches Apotheken-Museum i Heidelberg, Tyskland. På titelbladet till Carl von Linnés *Materia Medica*, som utkom 1749, finns ett träsnitt som visar ett apotek med snarlik utformning på några av signaturerna. Vid en genomgång av signaturerna på lådorna så visade det sig att de flesta av drognamnen återfinns i medicinaltaxorna 1688 och 1739, men att färre återfinns i den svenska farmakopén från 1775 eller i taxan 1777 eller så återfinns de under andra drognamn. Exempel på droger som blivit obsoleta är *Mumia vera* (äkta mumie) och *Lapis osteocolla* (benbrottsten). Vi kan även se att namnen på drogerna har förändrats, till exempel för signaturen ALOES HEPAT: benämns drogen *Aloes hepatica* i apotekartaxan 1688, medan i 1739 och 1777 års taxor benämns den *Aloe hepatica*. Signaturen SEM: CATAPUT: kan syfta på två olika droger, *Semen cataputiae minores* respektive *majores*, dvs små och stora springkorn. I taxan 1688 finns båda drogerna upptagna, men i taxan 1739 finns endast *Semen cataputiae majores*, dvs stora springkorn, och i taxan 1777 benämns drogen *Semen ricinus* (på svenska Jone Curbitz-frö, som syftar på en berättelse från Bibeln där Gud lät en buske växa upp över en natt för att ge skugga åt profeten Jona. Numera kallas de ricinfrö på svenska).

Den förste apotekaren i Köping var Hindrich Pascher Pohl, som 1762 får privilegium på apoteket i Köping, men redan 1759 köper han apoteket och dess tillhörigheter, vilket tidigare varit en filial till apoteket i Arboga. Apoteket i Arboga inrättades 1748, men hade föregåtts av ett medikamentsförråd/filialapotek till apoteket i Västerås som sedan 1674 hade rätt att förse även Arboga, Köping och Sala med medikamenter.⁹ Pohl avlider 1775 och änkan, Sara Margareta Sonneman, anställer Carl Wilhelm Scheele som provisor samma år. Året därpå köper Scheele apoteket och på hösten 1777 avlägger han sin apotekarexamen i Stockholm inför Collegium Medicum. 1782 flyttar apoteket till en gård vid Stora torget. På sin dödsbädd gifter sig Scheele med sin företrädares änka och han avlider 21 maj 1786.¹⁰ I bouppteckningen efter Carl Wilhelm Scheele från 1787 upptas ”334 st lådor större och mindre uti sina fachter målade med inskriptioner.”¹¹

Ur bouppteckningen 1787 efter Carl Wilhelm Scheele¹¹: 334 stycken lådor större och mindre uti sina fachter målade med inskriptioner. I Svenska Akademiens Ord-bok förklaras fakt som en i butik eller handelsbod använd fast ställning eller stomme vari lådor är inpassade: även med nämnda lådor som då även kan benämnas lådfack. Vi ska nog i sammanhanget förstås fachter som själva lådornas sidor.

DESSVÄRRE FÅR VI INGA ledtrådar i bouppteckningen hur lådorna varit placerade i Scheeles apotek, men eftersom signaturerna finns på lådornas långsida måste de varit synliga och eftersom de saknar någon form av handtag kan de inte ha varit draglådor som i en byrå. Utifrån detta måste lådorna ha stått fritt på hyllplan med så pass stora mellanrum, att man kunde gripa dem med bägge händerna när man ville komma åt

Interiör från en färghandel, Andreas Grendel, 1781. Notera att materiallådorna, som står på hyllplanen, är försedda med textband.

Foto: Fries Museum, Leeuwarden (beskuren).

innehållet.¹² Någon samtida avbildning från apotek med lådor på detta sätt har inte kunnat hittas och orsaken kan vara att det är sällsynt med avbildningar av materi-alkammare och betydligt vanligare med bilder på officin och laboratorium. Däremot finns en målning, Interiör från en färghandel, från 1781 av Andreas Grendel, som visar hur det skulle kunna ha sett ut.

Eftersom flera av namnformerna på signaturerna var obsoleta samt att flera av drogerna inte finns med i 1775 års Pharmacopoea Svecica ed. I eller i taxan 1777, kan vi med största sannolikhet fastslå att lådorna tillkom innan Scheele tillträdde apoteket i Köping. Om de införskaffats under Pohls tid eller ingick i de inventarier, som han övertog när han köpte apoteket, går inte att avgöra. Om de ingått i köpet skulle de kunna ha varit i bruk på apoteket i Arboga eller dess föregångare som filialapotek/läkemedelsförråd under apoteket Hjorten i Västerås.

DET HADE FUNNITS en grupp av äldre farmaceutiska föremål utställda på Nordiska museet sedan en tid⁴, men på Nyårsafton 1887 slog portarna upp för den nya Farmaceutiska avdelningen på museet på Drottninggatan 68 (mittemot apoteket Ugglan). Avdelningen bestod av fyra rum fyllda med föremål från apotek och bland dem fanns lådfacken samt de nämnda föremålen från apoteket i Köping.¹ Redan hösten 1889 flyttar bland annat den farmaceutiska avdelningen, eller Farmaceutiska museet som det kallas, till nummer 88 på samma gata (snett mitt emot dåvarande apoteket Nordstjärnan).¹³ För att minska museets omkostnader packas den farmaceutiska avdelningen ned 1901 och magasineras. När Nordiska museet öppnar 1907 i sina nuvarande lokaler på Lejonslätten på Djurgården är inte de farmaceutiska samlingarna utställda och 1911 väcks ett förslag om att Farmaceutiska Föreningen borde anordna ett farmaceutiskt museum i Stockholm.¹⁴ En kommitté tillsätts och efter kontakt med Nordiska museet och en insamling bland apotekarkårens medlemmar¹⁴, kunde 1914 en utökad farmaceutisk avdelning öppnas på Nordiska museet.¹⁵ I en vägledning över *Farmaceutiska afdelningen* utgiven 1916 beskrivs utställningarna och Scheeles lådor är utställda.² När stadskvarteren på Skansen planeras föreslås även att ett apotek ska ingå¹⁵ och i juni 1933 invigs apoteket på Skansen, som är inrett som ett 1700-tals apotek med föremål från Nordiska museets samlingar. Apoteket består av tre rum; officin, laboratorium samt materialkammare och i det sistnämnda rummet är 88 av lådorna från Scheeles apotek utställda. Arbetet med att sätta upp apoteket bekostades av Apotekarsocieteten, Farmaceutiska Föreningen, Sveriges Apotekareförbund och Sveriges Farmaceutförbund.¹² Den kvarvarande farmaceutiska utställningen på Nordiska museet plockas ned och magasineras 1943.

Av de 334 lådor som nämns i Scheeles bouppteckning är det endast, som vi känner till, ca 100 lådor som bevarats till eftervärlden, men inte desto mindre är de unika rester av apoteksinredning från första halvan av 1700-talet. Förutom att textbanden är väldigt vackra och välbevarade, är det fascinerande att en av Sveriges största vetenskapsmän har använt droglådorna i sitt vardagliga arbete på apoteket i Köping!

Claes Jagensjö

Referenser

1. Post- och inrikes tidningar (1887) nr 302, 29 december 1887, Nordiska museet.
2. Ahlberg K, Kockum A (1916) Nordiska museet, Farmaceutiska afdelningen, rum 113–114: Vägledning. Medicinalia från Carl Wilhelm Scheeles apotek. Stockholm.
3. Holmgren AM (1928) Pionjärer/Artur Hazelius; Nordiska museets skapare. Alb. Bonniers boktryckeri, Stockholm.
4. Hillström M (2006) Ansvar för kulturarvet – Studier i det kulturhistoriska museiväsendets formering med särskild inriktning på Nordiska museets etablering 1872–1919. Tema Kultur och samhälle, Linköpings universitet.
5. Svenska Dagbladet (1887) nr 5, 8 januari 1887. Samling av apoteksföremål (Ur Farmaceutisk tidskrift).
6. Sydsvenska Dagbladet Snällposten (1886) nr 235, 24 maj 1886. Scheele-jubiléet – Minnesfesten i Vetenskapsakademien.
7. Hazelius A (1889) Meddelanden från Nordiska Museet. Samfundet för Nordiska Museets främjande. Kungl. Boktryckeriet P. A. Norstedts & söner, Stockholm.
8. Brøndegaard Vagn J, red. Tunón H (2015) Etnobotanik. Planter i skik og brug, i historien og folkemedicinen. Brøndegaards biografi, bibliografi og artikler i udvalg på dansk. Centrum för biologisk mångfald, Uppsala & Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Stockholm.
9. Sacklén JF (1833) Sveriges apotekare-historia. P E Winge, Nyköping.
10. Lennartsson A (2015) Ett kemiskt äventyr – Carl Wilhelm Scheele och hans värld. Apotekarsocieteten. Printografen AB, Halmstad.
11. Köpings Rådhusrätt och magistrat, Bouppteckningar, SE/ULA/10693/F 2/F 2 A/9 och 23 (1787).
12. Bengtsson B (1934) Nordiska museets och Skansens årsbok Fataburen. Victor Petterssons bokindustri-aktiebolag, Stockholm.
13. Aftonbladet (1889) nr 266, 14 november 1889. Nordiska museet.
14. Aftonbladet (1911) nr 312, 17 november 1911. Farmaceutiskt museum hos Nordiska museet.
15. Dagens nyheter (1914) nr 15992, 28 november 1914. Farmaceutavdelning på Nordiska museet.
16. Lindblom A (1933) En bok om Skansen. P. A. Norstedt & Söners Förlag, Stockholm.

På Apoteket på Skansen finns 88 av lådorna utställda i materialkammaren.

Drogerna i Scheeles lådor. *Del I.*

Detta är en första presentation av drogerna som funnits i de lådor som finns på Skansenapoteket. Ytterligare lådors innehåll tas upp i kommande nummer av Unicornis.

Signaturen ALOES HEPAT: uttyds Aloe hepatica eller på svenska leveraloe eller matt aloe. Det är ett brunt harts från växten Aloe vera, Äkta aloe. Hartset har använts som ett laxativum och inom folkmedicinen även som ett sårhelande medel. Lådan är en av de som kommer från apoteket i Strömsholm och har varit försedd med en knapp och en emaljskylt, vilket suttit i urfasningen på kortsidan. Lådan har både förkortats samt gjorts lägre.

Foto: Teddy Hallingström, Skansen.

Signaturen MUMIA VER: betyder Mumia vera, dvs äkta mumie, vilken då skulle komma från Egypten och vara av humant ursprung. Mumiepulvret användes som ett universalmedel vid ett flertal indikationer som mot förgiftning, fallandesot (epilepsi), mjälthugg (håll), hosta, kolik, olika bröstsjukdomar bland annat astma, trånsjuka, mot pest, bråck, mot alla sår och motverkar kallbrand, vid hematom då den ska förhindra att blodet lever sig. Slutligen finns i Stockholmsfarmakopén från 1686 en pulverberedning med mumiepulver mot själva döden, *Pulvis contra casum!* Lådan är en av de som kommer från apoteket i Södertälje och har försetts med ett nytt skjutlock.

Signaturen LAP: OSTEOCOLL: uttyds Lapis osteocolae, dvs benbrotssten eller egentligen benlimsten. Stenen har bildats genom petrifiering av trädrötter genom inlagring av mineralämnen som kalciumkarbonat och kisel syra i cellväggarna, vilket får till följd att de ser ut som benpipor och alltså enligt signaturläran hjälper vid benbrott och skelettsjukdomar. Dessutom ansågs de bota frossa! Lådan är en av de som kommer från apoteket i Södertälje och har försetts med ett nytt skjutlock!

Signaturen SEM: CATAPUT: kan syfta på två olika droger Semen cataputiae minores eller majores, dvs små eller stora springkorn. De små springkornen är fröna från Korstörel (*Euphorbia lathyris*) och de stora springkornen är fröna från ricinbusken (*Ricinus communis*). Båda drogerna verkar purgerande, dvs kraftigt laxerande. Själva namnet cataputiae stammar från katapult och har inget med den medicinska effekten att göra utan av att själva fröna skjuts ut från växten när de är mogna! Lådan är en av de som kommer från apoteket i Södertälje vilken utmärks av dragringen. Lådan har även förkortats så att textbandet inte längre är centrerat.

Claes Jagensjö

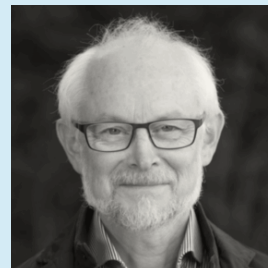
Källa

Läkemedelsnamn – ordförklaring och historik, av Lauritz Gentz och John Lindgren från 1927

Tre nya styrelseledamöter i Sektionen för farmaci- och Läkemedelshistoria

Vid sektionens årsmöte 22 november 2025 fick vi glädjande dessa tre nya styrelseledamöter.

Dan Larhammar, apotekare och professor i Molekylär cellbiologi. Dan har undervisat i farmakologi i 30 år och varit examinator i farmakologi på medicinska fakulteten i Uppsala. Han har stor erfarenhet som ledare i stora organisationer. I 6 år från 1998 var Dan ordförande i föreningen Vetenskap och Folkbildning, kritiker av pseudovetenskap och alternativ medicin. Dan har ett mycket stort kontaktnät som kommer sektionen till stort gagn. Han blev medlem i Kungliga Vetenskapsakademien (neurovetenskap) 2007 och preses där 2018.

Lisa Ekstrand, leg. apotekare på öppenvårdsapotek sedan 2003. Föreningsvan, vice ordförande 6 år i Sveriges Farmaceuter. Lisa är också gästföreläsare på Göteborgs Universitet sedan 2012 och föreläser för apotekare- och receptarie studenter i yrkesetik. Lisa föreläser också i ämnet farmacihistoria och har jobbat fram materialet till detta med sektionen.

Ylva Satrell, leg. receptarie, van från styrelsearbete sedan sin tid i Apotekarsoietetens sektion Regulatory Affairs. Hon har arbetat under lång tid på Läkemedelsverket och har stor erfarenhet och kunskap om läkemedelsförpackningar och läkemedelsverkan. Ylva har också hjälpt till på museet bl.a. med organisation och uppsättning av läkemedelsförpackningarna.

Birgitta Davidson, valberedningens ordförande

Notiser

Aktuellt från muséet

Nu har museets hemsida fått en välbehövlig uppdatering. Laura Andersson har gjort ett strålande arbete, trots begränsningarna som finns i vad man kan göra med hemsidan. Hemsidan kommer att förenkla ett museibesök för besökarna samtidigt som det finns utrymme för mer information och inbjudande bilder. Under tidslinjen på sidan "Om oss" skulle det behövas fyllas på med mer text och bilder och har ni någon idé till förbättring hör gärna av er!

En ny museifolder är tryckt, med hjälp av stipendiopengar som Annika Wickman sökte 2025. Dessa kommer att spridas på olika platser där besökare hittar information som t.ex. hotell. Under våren har museet fått fina recensioner av Saga Loxdal (Instagram & Tiktok), Lars Epstein (Facebook) och en artikel i Hemmets Journal med en intervju som gjordes med Annika Wickman för ett år sedan. På kulturnatten i Stockholm den 18 april besökte 150 personer museet och enligt uppgift, köade besökare i två timmar för att komma in.

Denna sommar stänger inte museet under juli, utan kommer att vara öppet för besök under hela sommaren. Har ni gäster under sommaren, så är ett museibesök ett perfekt sommarnöje!

Marie Chen, kulturarvschef på Apotekarsocieteten

Gåva från Roland Ericsson

Apotekarsocieteten fick under hösten motta en generös gåva från Roland Ericssons arvingar. Sektionen fick möjlighet att välja ut ca 50 böcker ur en diger boksamling som nu överförts till Wallingatan, där de delvis redan sorterats. Roland Ericsson (1918–2005) var en välkänd profil som 2001 blev hedersledamot i farmasihistoriska sektionen. Bland annat grundade han och byggde upp det Farmasihistoriska muséet, var redaktör för Unicornis i drygt 10 år, forskade och skrev artiklar om svenska apotekarsläkter och medicinskt vatten. Han var även Skansenapotekare.

Katarina Elgenstierna och Annika Ohlsson, sektionsstyrelsen

Personal medicine anno dazumal

Examensarbete om apoteksombud/ läkemedelsförråd

Sektionen har fått en intressant fråga från en apotekarstuderande om material avseende apoteksombud/läkemedelsförråd. Det kan vara allt ifrån textkällor till egna personliga erfarenheter och bildmaterial. Vi hoppas att ni läsare kan bidra med material. Skicka eventuella bidrag till unicornis@apotekarsocieteten.se

Nils-Otto Ahnfelt, tidigare sektionsordförande

Minnesord

Jörgen Vessman 1933 – 2026

Jörgen Vessman avled i januari efter en tids sjukdom. Han sörjs närmast av hustrun Birgitta, barn, barnbarn, barnbarnsbarn samt många arbetskamrater och kollegor. Jörgen läste till apotekare vid dåvarande Farmaceutiska Institutet på 50-talet och ingick då i studentkårens styrelse. Efter apotekar- och licentiatexamen anställdes han på Kabi där hans parallella doktorandstudier ledde till disputation 1971 på en avhandling i analytisk farmaceutisk kemi avseende nanogrambestämning av benzofenoner. Efter Kabi rekryterades Jörgen till Astra Hässle AB och blev senare chef för avdelningen Farmaceutisk analys. 1975 blev han adjungerad professor vid Institutionen för analytisk farmaceutisk kemi vid Farmaceutiska fakulteten, Uppsala universitet. Han slutade på Astra Hässle som Senior Research Adviser.

I början av 80-talet var Jörgen ordförande i Apotekarsocieteten's sektion för läkemedelsanalys och initierade flera internationella symposier inom det kromatografiska ämnesområdet. Samtidigt var han aktiv i Kemistsamfundets analytiska sektion. Åren 1985 – 2000 var Jörgen ledamot av Apotekarsocieteten's styrelse och 1991 invaldes han i Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA. Under ett antal år var han dessutom ledamot av Svenska farmakopékommittén. Jörgen var frikostig med råd och uppmuntran mot kollegor och sina doktorander. Vi är många som saknar honom.

Bengt-Arne Persson, tidigare chef för bioanalysavdelningen vid Astra Hässle AB

Anders Cronlund, tidigare generalsekreterare i flera internationella analytsymposier

Gunnel Wallin

Apotekarsocieteten's äldsta hedersledamot, Gunnel Wallin, har lämnat oss 98 år gammal. Gunnel hade en lång karriär inom apoteksvärlden och var chef för apoteket Älgen i Stockholm vid sin pensionering. Som pensionär engagerade hon sig under många år i Farmacihistoriska Sällskapet, numera sektion för farmaci- och läkemedelshistoria. Sällskapet skötte då

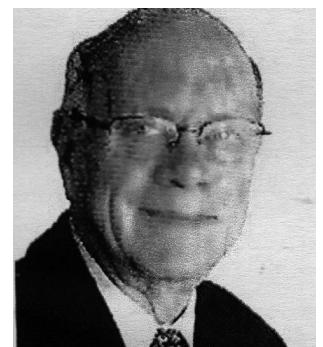
sin egen ekonomiska förvaltning och Gunnel åtog sig kassörsuppdraget och skötte det förtjänstfullt. Hennes stora intresse var emellertid konst och inom Sällskapet's verksamhetsområde gjorde Gunnel stora insatser. Hon intresserade sig särskilt för läkares och apotekares skyddshelgon Cosmas och Damianus och de utbildningar av dem som finns i olika kyrkor. Hennes konstintresse kom väl till pass i samband med arbetet att dokumentera Apotekarsocieteten's konstsamling. Gunnel tog också på sig ansvaret att vara bildredaktör för bokverket Svensk farmaci under 1900-talet, ett uppdrag som bland annat innebar att söka i Socialstyrelsens förråd efter bilder. Gunnel var under några år också Apotekarsocieteten's bibliotekarie. Hon var en mycket aktiv pensionär, och uppehöll mycket länge sina studier i franska. En särskild plats i hennes hjärta hade sommarhuset på Tjörn. I alla sammanhang där hon var verksam var hon alltid vänlig, välformulerad och elegant.

Ingegärd Agenäs, mångårig styrelseledamot av Sällskapet/sektionen

Leif H. Eklund, tidigare ordförande i Sällskapet/sektionen

Rolf Lundgren

Rolf Lundgren Helsingborg har efter en längre tids sjukdom avlidit i en ålder av 93 år. Han efterlämnar makan Kerstin. Rolf blev civilingenjör 1957 vid Chalmers i Göteborg och teknologie licentiat 1962. Samma år blev han anställd på AB Leo och blev senare chef för Analysavdelningen inom Forskningslaboratoriet. Han deltog bland annat i utvecklingen av världens första rökavvänjningsmedel, Nicorette. Vi sidan av analysarbetet var Rolf 1978–1989 styrelseledamot av Svenska Kemistsamfundet.

Efter pensioneringen 1997 kom Rolf att ingå i en grupp tidigare Leoanställda, som ägnade sig åt att dokumentera företagets historia, vilket resulterade i utställningen Leo Nostalgicus samt boken Från Leopiller till Nicorette. Utställningen flyttades 2015 till Medicinhistoriska museet i Helsingborg där Rolf flitigt deltog i verksamheten med utveckling och visningar. Han höll föredrag om företagets historia vid sektionens program under Farmaceutisk Årskongress och medverkade i Unicornis i nr 2/2015. För oss kollegor var han en ovärderlig källa för information och kunskap, men främst en mycket god vän. Vi saknar honom mycket.

Jerker Ahlin och Erik Helmer